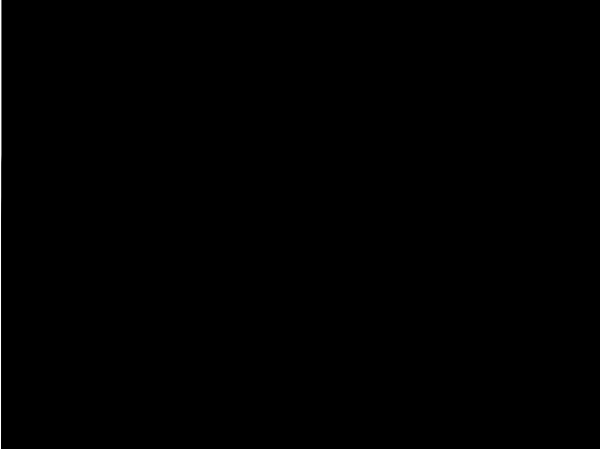

Zatürreyle mücadele, ücretsiz aşı uygulamasıyla güç kazanıyor

thi - Her yıl yaklaşık 450 milyon kişi, yani dünya toplamının %7'si zatürreye yakalanıyor ve bu vakaların yaklaşık 4 milyonu ölümlle sonuçlanıyor. Zatürreden korunmanın en etkili yöntemlerinden birinin aşılama olduğunu söyleyen Türk İç

Hastalıkları Uzmanlık Derneği (TİHUD) Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kerim Güler ve Türk Toraks Derneği Başkanı Prof. Dr. A. Fuat Kalyoncu, özellikle 65 yaş üzeri herkesin ve 65 yaş altı risk gruplarının pnömokok aşısı olması gerektiğini belirtti.

Halk arasında zatürre olarak bilinen pnömoni, akciğer dokusunun çeşitli mikroorganizmalar tarafından iltihabı olarak tanımlanıyor. Zatürre gelişiminden en sık bakteriler olmak üzere virüsler, mantarlar ve diğer mikroorganizmalar da sorumlu olabiliyor. Hastalık çoğunlukla kişinin ağız, boğaz ve sindirim sistemi florasında yer alan mikroorganizmaların akciğerlere yerleşmesiyle gerçekleşiyor. Normal koşullarda akciğerde zatürre gelişimine neden olmayan bu mikroorganizmalar kişinin bağışıklığının düştüğü durumlarda hastalığa neden oluyor. Zatürrelerin sınırlı bir kısmı ise hasta kişilerden sağlıklı kişilere de bulaşabiliyor.

Zatürre en sık ölüme neden olan hastalıklar arasında

Türk İç Hastalıkları Uzmanlık Derneği (TİHUD) Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kerim Güler zatürre vakalarının tüm dünyada

hastane başvurularının, tedavi giderlerinin, iş-okul günü kayıplarının ve ölümlerin önemli bir kısmından sorumlu olduğunu belirterek şu bilgileri verdi: "Zatürre dünyada ve ülkemizde en sık ölüme neden olan hastalıklar arasında yer almaktadır. Her yıl yaklaşık 450 milyon kişiyi yani dünya toplamının %7'si zatürreye yakalanmakta ve bunların yaklaşık 4 milyonu ölümlerle sonuçlanmaktadır. Zatürre, İngiltere ve ABD'de ölüm nedenleri arasında 6'ncı sırayı; enfeksiyonlara bağlı ölümler arasında ise 1'inci sırayı almaktadır. Ayakta tedavi edilen hastalarda ölüm oranı, %1-5 iken, hastanede tedavi edilen olgularda bu oran %12'ye, yoğun bakım desteği gerektiren hastalarda ise %40'a ulaşmaktadır."

Çocuklar, 65 yaş üstü yaşlılar ve kronik hastalığı olanlar zatürreye karşı daha dikkatli olmalı

Türk Toraks Derneği Başkanı Prof. Dr. A. Fuat Kalyoncu zatürre için risk grubunda olanları şöyle özetledi: "Ülkemizde alt solunum yolu enfeksiyonları, ölüm nedenleri arasında %4,2 ile 5'inci sırada yer almaktadır. Ülkemizde yapılan çalışmalarda zatürreden ölüm oranının hastalığın şiddetine göre %1 ile %60 arasında değiştiği ve hastanede tedavi edilen zatürre vakalarında oranın belirgin olarak daha yüksek olduğu (%10,3-60) gösterilmiştir. Özellikle çocuklarda, 65 yaş üstü bireylerde, sigara kullananlarda, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) veya astım gibi kronik akciğer hastalığı olan kişilerde, kronik böbrek ve kalp hastalıkları, diyabet yada bağışıklık sistemini baskılayan bir hastalık veya ilaç kullanımının varlığında zatürre daha sık gelişebilir."

KOAH hastaları, zatürre dahil solunum sistemi hastalıklarına karşı daha tedbirli olmalı

Prof. Dr. A. Fuat Kalyoncu KOAH'ın zatürre riskini artırdığını belirterek şu bilgileri verdi: "KOAH, genellikle zararlı partikül veya gazlara ciddi maruziyetin neden olduğu havayolu ve/veya alveoler anormalliklere bağlı kalıcı hava akımı kısıtlanması ve solunumsal semptomlarla karakterize, yaygın,

önlenebilir ve tedavi edilebilir bir hastalıktır. Ülkemizde KOAH görülme sıklığı 40 yaş üstü yetişkinlerde %15-20'dir. Bir diğer deyişle toplumda 40 yaş üstü her 5 kişiden birinde KOAH vardır. Oysa her 10 KOAH hastasının sadece biri doktora başvurmuş ve doğru tanı alabilmiştir. Bu durumda, ülkemizde bulunan 5 milyona yakın KOAH'lı hastanın sadece 300-500 bini kendisinde hastalık olduğunu bilmektedir. KOAH yılda 2,9 milyon ölüme neden olmaktadır. Günümüzde tüm dünyada 3. ölüm nedeni haline gelen KOAH, tüm ölümlerin de %5,5'inden sorumludur. Türkiye' de solunum sistemi hastalıkları en sık görülen 3'üncü ölüm nedenidir ve bu ölümlerin de %61,5'i KOAH nedeniyledir ve KOAH alevlenmeleri hastalığı ilerletir. KOAH hastalarında pnömokok bakterisine bağlı zatürre özellikle risklidir. Bu bakteri erişkin yaşta zatürrenin en sık sebebidir. Bu nedenle hastaları alevlenmelerden korumak amacıyla pnömokok aşısı yapılması önem taşır."

Erken teşhis edilen zatürre ayakta tedavi edilebilir

Prof. Dr. Kerim Güler, zatürre tedavisi konusunda önemli bilgiler verdi: "Zatürrede antibiyotikler tedavinin temelini oluşturur. Bunun yanı sıra bol sıvı alımı, istirahat, ağrı kesiciler ve ateş düşürücüler gibi yakınmaları hafifletecek tedaviler de yardımcıdır. Birçok vakada zatürre evde tedavi edilebilir. Ağır olguların, yaşlı hastaların, oksijen tedavisi veya yoğun bakım desteği gerektiren farklı tedavileri uygulamak için hastaneye yatması gerekir. Çok ağır zatürre durumlarında yoğun bakımda yatış ve solunum desteği uygulanma zorunluluğu da doğabilir. Tedaviye erken başlandığında zatürre ayaktan tedavi edilebilir. Zatürreye neden olan mikrobu belirlenmesi çoğu kez mümkün olmayabilir. Ancak zatürre tanısı konulduktan sonra en kısa zamanda antibiyotik tedavisinin başlanması gereklidir. Bu nedenle hastanın yaşı, kronik hastalıkları, zatürrenin şiddeti gibi durumlar dikkate alınarak antibiyotik tedavisi başlanır. Balgamda herhangi bir mikrobu izlerinin saptanması ve bu mikrobu hangi antibiyotikle tedavi edilebileceğine dair veriler 72 saat

içinde sonuçlanır. Sonuçlara göre antibiyotik tedavisi yeniden düzenlenebilir. Zatürrede ortalama antibiyotik süresi 7 gündür. Bazı durumlarda tedavi süresi uzatılabilir.”

Yaşlılar ve risk gruplarındakiler için zatürreye karşı en önemli silahlardan biri aşı

Prof. Dr. Kerim Güler aşının zatürreyle savaşta üstlendiği rolü şöyle özetledi: “Teşhis ve tedavisi gecikmiş ağır zatürre olguları ölümcül seyredebileceğinden, zatürreden korunmak büyük önem taşır. Zatürreden korunmak için zatürre oluşumunu kolaylaştıran olumsuz faktörler düzeltilmelidir. Bu amaçla kronik hastalıkların uygun şekilde takip ve tedavisi, dengeli beslenme koşullarının sağlanması, alkol, tütün ve ilaç bağımlılığının kontrolü ile ağız ve mide içeriğinin solunum yollarına kaçmasına (aspirasyon) yol açan risk faktörlerinin azaltılması gerekir. Pnömonokok bakterisine bağlı zatürre özellikle risklidir. Bu bakteri erişkin yaşta görülen zatürrenin en sık sebebidir. Pnömonokok enfeksiyonuna karşı aşılar geliştirilmiştir. Özellikle 65 yaş ve üzeri kişiler, ve 65 yaşından genç KOAH’lılar ile bronşektazi, pnömonektomi (bir akciğerin cerrahi olarak yerinden tamamen çıkarılması), kalp-damar, böbrek, karaciğer ve şeker hastalığı gibi kronik hastalığı olanlar ve bağışıklığı zayıflatan durumu olanlar (kanser hastaları, HIV, transplantasyon, dalağı alınmış olanlar) pnömokoklara karşı aşılanmalıdır.”

İki aşı hayat boyu yeterli

Prof. Dr. A. Fuat Kalyoncu pnömokok aşıları hakkında şu bilgileri verdi: “Aşı, koldan kas içine yapılır. Oldukça güvenilirdir, ciddi yan etkilere pek rastlanmaz. Yaşam boyu bir veya iki kez yapılması çoğu kez yeterli olur. İki tip pnömokok aşısı vardır: Polisakkarit pnömokok aşısı ve konjuge pnömokok aşısı. 65 yaş üzeri herkese ve 18-64 yaş arası KOAH hastalarına pnömokok aşısı uygulanabilir. Aşı uygulaması, önce konjuge pnömokok aşısı sonra polisakkarit pnömokok aşısı (bağışıklık sistem bozukluğu olanlarda en az 8 hafta ara ile,

65 yaş üzeri olanlarda ise 1 yıl sonra olmak üzere) yapılması şeklinde olmalıdır. 65 yaşından küçüklerde pnömokok ile enfeksiyon riski yüksekse polisakkarit aşının 5 yıl arayla 2 doz daha yapılması ve üçüncü dozun 65 yaşından sonra ve son dozdan en az 5 yıl sonra yapılması önerilir. 65 yaşından büyüklerde ise polisakkarit aşının tek dozu yeterlidir. Önce polisakkarit pnömokok aşısı yapıldıysa konjuge pnömokok aşısı yapılması için geçmesi gereken süre 1 yıldır. Konjuge pnömokok aşısının tek dozu yeterlidir.”

Konjuge Pnömokok aşıları 65 yaş üstü herkese ve risk gruplarına ücretsiz

Prof. Dr. Kerim Güler, Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından yürürlüğe alınan Genişletilmiş Bağışıklama Programı kapsamında, 65 yaş üzerindeki herkese ve 18-64 yaş arasındaki KOAH, astım, diyabet, kronik kalp yetmezliği, kronik böbrek hastalığı, kanser gibi eşlik eden hastalığı olan risk grupları için polisakkarit aşının uzun zamandır geri ödemedede olduğunu, artık konjuge pnömokok aşısının da Aile Sağlığı Merkezleri’nde ve aşuya erişimin mümkün olduğu hastanelerde ücretsiz uygulandığını belirtti ve “ücretsiz aşı uygulamasının çok önemli ve doğru bir strateji olduğunu düşünüyoruz” dedi.